

Tomo Vytauto ataskaita už darbą Seime 2022 metais

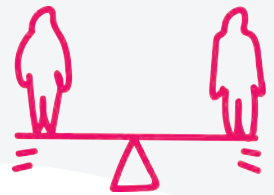
Civilinės Sąjungos įstatymo projektas

Seimas po pateikimo pritarė kompromisiniam **Civilinės sąjungos įstatymo projektui**. Nors mano parašo tarp šio įstatymo teikėjų nėra, tačiau tai yra sprendimas, kurį padiktavo brutali Seimo matematika. Projekte nėra įtvirtinti LGBT+ bendruomenei svarbūs simboliai (pavyzdžiui, galimybė „pasiimti“ partnerio pavardę ar registruoti civilinę sąjungą civilinės metrikacijos įstaigoje), tačiau teisinis „partnerio“ statusas civilinę sąjungą sudariusiems asmenims leis naudotis daugiau nei 60 įstatymų numatytais teisėmis ir pareigomis. Atsilaukėme prieš oponentų norą šį projektą boikotuoti, išbraukti iš darbotvarkės, „ekspertiškai“ vertinti ir daryti viską, kad jis nebūtų svarstomas.

Š. m. rugsėjo mėnesį Teisės ir teisėtvarkos komitetas solidžia balsų dauguma projektui pritarė. Dar liko du balsavimai Seimo salėje – svarstymas ir priėmimas.

Istoriniai pokyčiai užtrunka, tačiau jie yra neišvengiami.

Teisėkūra

Seimas pritarė **originaliai asmenvardžių rašybai** asmens tapatybės dokumentuose su Q, W ir X raidėmis. Šis istorinis sprendimas reikšmingai prisidės tiek prie tautinių mažumų, tiek prie santuokas su užsienio piliečiais sudariusių lietuvių žmogaus teisių užtikrinimo.

Seimas pritarė Konstitucijoms pataisoms, kuriomis leidžiama **į Seimą kandidatuoti nuo 21 metų**. Iki šiol parlamentarais galėjo tapti asmenys nuo 25 metų. Tikiu, kad šie pokyčiai paskatins daugiau jaunų žmonių išbandyti savo jėgas politikoje. Juk ateitis priklauso kūrėjams!

Seimas pritarė naujai **Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymo** redakcijai. Įstatymu įtvirtintas 15 parų apsaugos nuo smurto orderis, kuris leis smurtą ar jo riziką patiriančiam asmeniui ištrūkti iš užburto smurto rato. Nors dėl šio projekto sulaužėme daug iečių, džiaugiuosi, kad nuosekliai judame link didesnės nuo smurto nukentėjusių asmenų apsaugos.

Seimas pritarė **Pagalbinio apvaisinimo įstatymo pataisoms**, kuriomis, be kita ko, numatoma užbaigti amžiną embrionų šaldymą. Šiuo metu maždaug kas šešta pora patiria vaisingumo problemų ir iššūkių, o anksčiau galiojęs reguliavimas ne tik nebuvo grįstas mokslu, bet buvo ir didžiulė finansinė našta poroms.

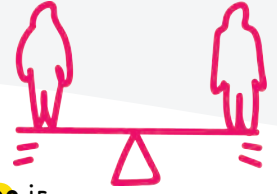
Šiemet **translyčiams asmenims** suteikta galimybė pasikeisti vardo ir pavardės įrašus asmens dokumentuose be teismo sprendimo, o paprasčiausiai kreipiantis į civilinės metrikacijos skyrių. Dėkoju Teisingumo ministerijai ir ministrei Ewelinai Dobrowolskai už lyderystę.

Teisėkūra

- Seimas pritarė mano teiktiems pasiūlymams dėl **Diplomatinės tarnybos įstatymo**, kuriais numatoma suteikti įstatyme numatytas garantijas ne tik diplomato sutuoktiniui, bet ir partneriui. Tikiu, kad Lietuvos naudai dirbantys žmonės turi būti traktuojami vienodai, nepaisant jų seksualinės orientacijos.
- Seimas pritarė mano teiktiems pasiūlymams dėl **Žmonių palaikų laidojimo įstatymo**, kuriais siūliau partneriams suteikti teises ir pareigas, įgyvendinant paskutinę mirusiojo partnerio valią, pasirūpinant mirusioju ir jį palaidojant. Iki šiol tokios teisės ir pareigos įstatymu buvo suteiktos tik mirusiojo sutuoktiniui ir (ar) artimiems giminaičiams.
- Seimas pritarė **Lygių galimybių įstatymo pataisoms**, kuriomis seksualinis priekabiavimas uždraustas ne tik darbo santykių, bet ir kitose viešo gyvenimo srityse, pavyzdžiui, teikiant prekes ir paslaugas. Džiaugiuosi, kad Seimo nariai pritarė mano teiktam pasiūlymui apibrėžti seksualinio priekabiavimo sąvoką pačiame įstatyme.
- Seimas pritarė **Administracinių nusižengimų kodekso projektui**, kuriuo uždraustas valstybių agresorių naudojamų simbolių propagavimas. Šiandieniniame kontekste, kai Rusija vis dar vykdo brutalų karą prieš Ukrainą, turime pasirūpinti, kad tokiems simboliams mūsų šalyje nebūtų vietos. Dėkoju Seimo narei Monikai Ošmianskienei už iniciatyvą.
- Inicijavome sąvokos „invalidas“ pašalinimą iš **Bendrojo viešųjų pirkimų žodyno** prekių ir paslaugų kodams aprašyti (pavyzdžiui, „invalido vežimėlis“). Nors šiai smulkmenai pakeisti buvo reikalingi oficialių ES dokumentų vertimo į lietuvių kalbą pakeitimai, kartu su Ekonomikos ir inovacijų ministerija pradėjome procedūrą ir jau sulaukėme pozityvių rezultatų.
- Vos prasidėjus karui Ukrainoje, kartu su Seimo nare Ieva Pakarklyte kreipėmės į atsakingas ministerijas, kad **Lietuvos pasienyje būtų uždrausta transliuoti propagandinius rusiškus ir baltarusiškus televizijos kanalus**.
- Seimas priėmė dvi mano pasirašytas rezoliucijas — **„Dėl Irano Islamo Respublikos vykdomos diskriminacinės politikos moterų atžvilgiu ir kitų žmogaus teisių pažeidimų pasmerkimo“** ir **„Dėl Rusijos Federacijos ginkluotųjų pajėgų vykdomų seksualinių nusikaltimų Ukrainoje pasmerkimo, atsakingų asmenų patraukimo baudžiamojon atsakomybėn ir pagalbos nukentėjusiesiems“**. Šiandienos kontekste svarbu pasauliui aiškiai parodyti principingą Lietuvos poziciją.
- Pateikėme dvi **Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo** pataisas, kurias inicijavo Seimo narė Monika Ošmianskienė. Jomis siekiama įtvirtinti neįgaliųjų reikalų koordinatoriaus pareigybę kiekvienoje savivaldybėje bei užtikrinti, kad asmeninis žmogų su negalia lydintis asistentas į renginius galėtų patekti nemokamai.

Teisėkūra

- Kartu su Seimo nare Ieva Pakarklyte pateikėme **Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo** ir atitinkamas **Administracinių nusižengimų kodekso** pataisas, kurių tikslas — mažinti žiauraus elgesio su gyvūnais atvejų skaičių ir stiprinti gyvūnų gerovę bei apsaugą, sukuriant mechanizmą, draudžiantį laikyti gyvūnus, jei buvo nustatyta, kad asmuo žiauriai elgėsi su gyvūnu.
- Seimas po svarstymo nepritarė, kad religinei bendrija „Romuva“ būtų suteiktas valstybės pripažinimas, nors ankstesnį neigiamą Seimo sprendimą „Romuva“ apskundė Europos Žmogaus Teisių Teismui ir bylą laimėjo. Todėl registruojame atitinkamas **Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo** pataisas, įpareigojančias Seimą priimti motyvuotą nutarimą dėl sprendimo nesuteikti valstybės pripažinimo religinei bendrijai. Tai užtikrins teisės viršenybės principo taikymą įgyvendinant sąžinės laisvę Lietuvoje.

Žmogaus teisių komitetas

- Seimas po ilgų diskusijų pritarė pasiūlymui, kad Lietuvoje esantys **migrantai** įgytų teisę dirbti po 12 mėnesių nuo jų užregistravimo migracijos sistemoje. Migrantai taip pat galės verstis individualia veikla, pavyzdžiui, teikti pavėžėjimo ar kurjerio paslaugas. Žmogaus teisių komitetas, reaguodamas į migrantų apgyvendinimo centruose galimai įvykusius seksualinio smurto — įskaitant seksualinį smurtą tarp tos pačios lyties asmenų — atvejus, paragino Valstybės sienos apsaugos tarnybą ir Vidaus reikalų ministeriją nustatyti aiškia galimų seksualinio priekabiavimo ir (ar) smurto atvejų tyrimo tvarką (algoritmą).
- Žmogaus teisių komitetas principingai pasipriešino siūlymams tęsti **migrantų** sulaikymą administraciniais sprendimais. Siūlėme, kad asmenų sulaikymą bet kuriuo atveju sankcionuotų teismas. Nors Lietuvos vyskupų konferencija raštu kreipėsi į Seimo narius su prašymu nepritari Lietuvoje esančių migrantų sulaikymui be teismo sprendimo, „tradicinių vertybių“ gynėjai šio humanizmo prašymo neišgirdo.
- Žmogaus teisių komitetas aktyviai reagavo į humanitarinę situaciją dėl pagalbos teikimo nuo karo **Ukrainoje** bėgantiems žmonėms, vykdė aktyvią parlamentinę kontrolę. Seimas pritarė Laisvės frakcijos pasiūlymui Seimo viešbutyje apgyvendinti pabėgėlių šeimas — buvau vienas pirmųjų, Seimo viešbučio kambaryje apgyvendinęs ukrainiečių šeimą iš Sumų regiono.
- Žmogaus teisių komitetas pritarė **Civilinės sąjungos įstatymo projektui**. Didžiuojuosi šiuo svarbiu savo vadovaujamo komiteto sprendimu. Dėkoju kolegoms už palaikymą.

Kita veikla

- Galutinai užbaigėme **kraujo homofobija**. Nuo 2022 m. gegužės 1 d. Lietuvoje panaikintas diskriminacinis draudimas homoseksualiems vyrams tapti kraujo donorais. Ta proga surengėme kraujo donorystės akciją Nacionaliniame kraujo centre. Dėkoju visiems susirinkusiems — ypatingas ačiū kolegai Kasparui Adomaičiui už išreikštą palaikymą!
- Vilniaus miesto savivaldybėje įkurta **Žmogaus teisių komisija**. Tai yra pirmoji tokio tipo komisija savivaldoje, kurios tikslas — rūpintis kiekvieno vilniečio interesų užtikrinimu, prisidėti prie gyventojų sąmoningumo didinimo ir siekti žmogaus teisių progreso.
- Laisvės frakcija — ir vėl **skaidriausia** Seime. „Transparency International“ paskelbė, kad Seimo pavasario sesijos metu Laisvės frakcija aktyviausiai informavo apie susitikimus su lobistais ir kitomis interesų grupėmis. Skaidrumu ir atvirumu lyderystę Seime rodome nebe pirmą kartą — slapti susitikimai už uždarytų durų negali turėti vietos demokratinės valstybės politinėje kultūroje.
- Kartu su Laisvės partija gatvę prie Ukrainos ambasados papuošėme užrašu **„Ukraine, We Want You in The EU“**. Nesustosime tol, kol Ukraina netaps pilnateise Europos Sąjungos nare.
- Kartu su Laisvės partijos kolegomis dalyvavome **„Baltic Pride“** eitynėse už lygybę. Buvo nuostabu pamatyti tiek daug atvirų, drąsių ir pozityvių bei taikiai nusiteikusių Lietuvos žmonių.
- Tapau Laisvės partijos kandidatu į **Vilniaus miesto merus**. Dėkoju skyriaus nariams už parodytą pasitikėjimą prisidėti prie sostinės ateities kūrimo.

Statistika

Pateikta **17** teisės aktų projektų.

Iš viso balsuota **1835** kartų.